

UVID U NASTAVU I ANALIZA RADA

viši savjetnik

Mario Rogač, prof.

SP nadzorom utvrđeno

- **Nezainteresiranost za nastavu**
- **Ne prati nastavu**
- **Nedovoljno prati nastavu**
- **Nema pisanih tragova**
- **Praćenje bez svrhe i cilja**

čl. 125. st. 3. al. 6.

Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, broj 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12 i 94/13)

**– posjećuje nastavu i druge
oblike odgojno-obrazovnog rada,
analizira rad učitelja, nastavnika
i stručnih suradnika te osigurava
njihovo stručno osposobljavanje
i usavršavanje**

čl. 125. Zakona

(1) Ravnatelj je poslovodni i stručni voditelj školske ustanove.

(2) Ravnatelj je odgovoran za zakonitost rada i stručni rad školske ustanove.

Dominacija poslovodne sfere ?

RAZLOZI UVIDA

- **Odgovornost stručnog voditelja***
- **Podizanje kvalitete i učinkovitosti nastave**
- **Prenošenje iskustava ***
- **Otklanjanje propusta i pogrešaka ***
- **Vrednovanje i samovrednovanje**
- **Znanstveno istraživanje**
- **Pružanje pomoći pripravnicima ***
- **Stručno-pedagoški nadzor**
- **Uvid zbog napredovanja**
- **Preventiva ***

OSTALI RAZLOZI

- **Sudski postopci**
- **Pravobraniteljica...**
- **Disciplinski postopak**
- **Problemi s roditeljima**

TKO PRATI NASTAVU

- **Ravnatelj**
- **Stručni suradnici**
- **Učitelji (kolegijalno opažanje)**
- **Pripravnici mentorima (i obrnuto)**
- **Mentori studentima (i obrnuto)**
- **Savjetnici Agencije**
- **Istraživači (IDI – CIRO, fakulteti, ...)**

UČENICI

OSTALI

- **Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja**
- **Uprava za inspekcijske poslove**
- **Pravobraniteljica za djecu**

OSTALI 2

- **Roditelji učenika**
- **Mediji**
- **MZOS**

AGENCIJA ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE

- **Uvid zbog napredovanja**
- **Stručno-pedagoški nadzor**
- **Stručno-pedagoški uvid u rad pripravnika**
- **Savjetodavni uvid**

PLANIRANJE UVIDA

- **Godišnji plan i program rada ravnatelja**
- **Obavijest na učiteljskom vijeću**
- **Raspored uvida (?)**
- **Obrazac za uvid (svoj ?)**
- **Prioriteti (pripravnici, problematični,...)**
- **Razgovori (samoprocjena ?)**
- **Dogovaranje mjera za poboljšanje**

ETAPE ODGOJNO- OBRAZOVNOG PROCESA

- **Planiranje i programiranje, pripremanje**
- **Realizacija nastave**
- **Opisno praćenje i ocjenjivanje**

(Uvid obuhvaća sve tri etape)

Nestrukturirano praćenje nastave

- **Nema predviđenih očekivanja**
- **Bilježimo upadljive detalje**
- **Otkrivamo probleme i poteškoće**
- **Osmišljavamo prijedloge za otklanjanje propusta**
- **Planiramo daljnje korake**
- **Planiramo daljnje praćenje**

Strukturirano praćenje

- **Ponašanje i rad učitelja**
- **Ponašanje i rad učenika**
- **Nastavni proces**
- **Odnos učenika i učitelja**
- **Inovativnost i kreativnost**

INSTRUMENTI (OBRASCI)

- **Ravnatelj**
- **Pedagog**
- **Psiholog**
- **Drugi učitelji (?)**

- **Samoprocjena učitelja**

- **Učenci (ponekad, samovrednovanje)**

OSTALI POKAZATELJI

- bilježnice učenika
- pisani radovi
- uređenost prostora
(ono što ovisi o učitelju)

ANALIZA

- **Uvida u neposredni odgojno-obrazovni rad**
- **Pedagoške dokumentacije**
- **Planova i programa rada učitelja**
- **Uspjeha i rada učenika
(ocjenjivanje, učenje i poučavanje)**

Dileme i problemi

- **Da li je potrebna supervizija**
- **Obrambene reakcije učitelja**
- **Umijeće razgovora**
- **Uzajamno poštovanje i povjerenje**
- **Direktnost u savjetovanju ?**
- **Objektivnost ?**
- **Informiranost učitelja, učenika, ravnatelja**

MJERE

- **Stručno usavršavanje**
- **Pomoć Agencije (ili nekog drugog)**
- **Natjecanja**
- **Razvojni plan i program**
- **Češće praćenje i kontrola nekih učitelja**
- **Nagrađivanje i pohvaljivanje najboljih**
- **Napredovanje u više zvanje**

Nepoduzimanje mjera

- **Šteta za učenike**
- **Problemi s roditeljima**
- **Problemi s medijima**
- **Stručno-pedagoški nadzor**
- **Uvid prosvjetne inspekcije**
- **Pravobraniteljica za djecu**

POGREŠKE I PROPUSTI RAVNATELJA

- **Nema sustavnog i planskog pristupa**
- **Nema pisanih tragova**
- **“Uplitanje” u metodiku**
- **Nema analize**
- **Ne ide sa savjetnikom u uvid ili nadzor**
- **“Nisam stručnjak za taj predmet”**

OSTALO

- Ne pregledava dokumentaciju*
- Prekasno pregledava dokumentaciju
- Nema pisanih tragova*
- Nema preciznih bilježaka
(Tko, što, rok)

Preporuke

- **Usavršavati praćenje nastave**
- **Razvoj instrumenata praćenja**
- **Odabir kriterija i čestica**
- **Pripreme za razgovor**
- **Stalna procjena refleksije**
- **Neverbalne poruke**
- **Sretan završetak**

Pisani tragovi

- **GPIP rada ravnatelja
(broj sati, mjesec realizacije)**
- **Plan uvida**
- **Bilješka u dnevniku (napomene)**
- **Instrument za opažanje nastave**
- **Razvojni plan i program**

ANALIZA “MOJE” ŠKOLE

- **ANALIZA RADA UČITELJA**
- **ANALIZA PEDAGOŠKE
DOKUMENTACIJE**
- **ANALIZA PLANOVA I PROGRAMA**

ANALIZA PLANOVA I PROGRAMA

- **neki ne poštuju propisani NPIPR za OŠ
MZOS-a (NN 102/06)**
- **neki učitelji nisu obradili neke cjeline**
- **neki učitelji obrađuju cjeline koje nisu
predviđene NPIP za OŠ**

ANALIZA PLANOVA I PROGRAMA 2

- **neki predviđaju obradu štiva u čitanki koje je izbačeno (prije puno godina)**
- **neki obrađuju gradivo iz pogrešnog razreda (u 6. razredu 7. razred, GK)**

ANALIZA PLANOVA I PROGRAMA 3

- **neki su loše planirali odnos obrade i ponavljanja, utvrđivanja gradiva**
- **neki su promijenili obrazovna razdoblja za neke cjeline (natjecanja ?)**

ANALIZA PEDAGOŠKE DOKUMENTACIJE

- **nisu upisane ocjene (TZK)**
- **neki nemaju ocjene**
- **neki imaju premalo ocjena**

- **nema opisnog praćenja ili je nedostatno ili nije dobro (napisati primjere)**

ANALIZA PEDAGOŠKE DOKUMENTACIJE 2

- **U rubriku za ocjene upisivati samo ocjene**
- **„inspekcijske“ primjedbe (+, -, /, ?, ., obična olovka, korekturni lak)**

ANALIZA PEDAGOŠKE DOKUMENTACIJE 3

- **„111“ na jednom satu**
- **upisivanje ocjena
(nema ništa, a onda....)**
- **čl. 73. st. 2. Zakona (zaključna ocjena)
(JAVNO, U RAZ. ODJELU, NA KRAJU)**

ANALIZA PEDAGOŠKE DOKUMENTACIJE 4

- **Ocjena kao kazna (zbog vladanja)**
- **Ocjenjivanje kada nema učenika**
- **Ocjena iz vladanja bez argumenata**

ANALIZA PEDAGOŠKE DOKUMENTACIJE 5

- **nema svih zapisnika
(sjednice RV, roditeljski sastanci)**
- **nenazočnost učenika
(upisati opravdano ili neopravdano)**
- **upisivanje sata na vrijeme**

ANALIZA RADA UČITELJA

- **motivacije u uvodnom dijelu nema ili je premala**
- **previše frontalnog oblika rada, predavačke nastave, metode usmenog izlaganja**
- **provjera razumijevanja rijetka i premala**
- **previše činjenica i sadržaja**

ANALIZA RADA UČITELJA 2

- netočne odgovore - komentira učitelj**
- povezanost s drugim područjima- slaba**
- ponavljanje gradiva – reproduktivno**
- povezanost s praksom i životom – mala**
- premalo pohvala**
- neujednačen angažman učenika**

ANALIZA RADA UČITELJA 3

- **zadavanje zadaće za vrijeme odmora**
- **slab tretman učenika s TUR i PUP**
- **ponekad previše “praznog hoda”**

PRIMJEDBE NA RAD UČITELJA

- **previše diktiranja**
- **nepotrebno prepisivanje***
- **nepotrebno učenje na pamet**
- **loše neverbalne poruke učitelja**
- **problem autoriteta pojedinih učitelja**
- **nedovoljno ponavljanja i uvježbavanja**

PREPORUKE

- češće izdvajati i naglašavati najvažnije dijelove gradiva
- izbjegavati poštalice i manirizme
- eksplicitnije postavljati ciljeve, zahtjeve i očekivanja
- izbjegavati formalizme
- češće provjeriti mogu li učenici pratiti tempo rada
- razbijati monotoniju i poticati pozornost (pred kraj sata)

PREPORUKE 2

- **izbjegavati „prazan hod“ (posebno u lošem razrednom odjelu)**
- **ne dozvoliti anarhiju (davati riječ, voditi diskusiju)**
- **spriječiti pretjerano pogađanje odgovora**
- **oslovljavati sve učenike na isti način (preporuka imenom)**
- **ispravljati vokabular i dikciju, strukturu rečenica**
- **odmah poduzeti neke mjere ako je nužno**

PREPORUKE 3

- **dati više vremena učenicima i biti strpljiv**
- **ne prekidati pitanja učenika riječima „ništa ne pitaj“**
- **koristiti isključivo hrvatski književni jezik**
- **izbaciti nepotrebne deminutive (u razrednoj nastavi)**
- **argument “*u udžbeniku piše*” danas nije argument**
- **manje naglašeno gledati na sat**

PREPORUKE 4

- **poticati inicijativu učenika**
- **premalo pozornosti prema darovitim učenicima**
- **„omekšati“ odnose kada je moguće**
- **izbjegavati disproporciju između zadatka i realizacije**
- **izbjegavati komentiranje lošeg rada nekog nastavnika**
- **odgovarati punom rečenicom (učenici)**

PREPORUKE 5

- **sadržaji moraju biti povezani (ponekad početni i završni dio sata nemaju nikakve veze)**
- **prije pisanih radova potrebno je dobro uvodno objašnjenje**
- **odabrati najbolje primjere**
- **izbjegavati prepisivanje ili pisane provjere znanja kao kaznu zbog nediscipline**
- **uvijek reći ocjenu i po potrebi obrazložiti**
- **razmisliti o optimalnom rasporedu sjedenja**

PREPORUKE 6

- **stil rada graditi od početka rada**
- **procijeniti optimalnu prilagođenost programa**
- **potrebno je stalno pratiti promjene**
- **uvijek imati dopunske i dodatne zadatke**
- **više isticati dobre primjere**
- **što više pozitivne potkrjepe**

PREPORUKE 7

- **potrebna je korelacija između operativnog plana i programa izvedbenog plana i programa, pedagoške dokumentacije, pripreme i realizacije te imati u vidu NPIP za OŠ**

Projekt AZOO - IDI

- **Razvoj instrumenata za vrednovanje nastave**
- **Izrađen priručnik za primjenu instrumenata za vrednovanje nastavnog procesa**

Preporuke iz projekta

- važna je diskrecija i povjerljivost postupka opažanja
- osnovna ideja je unapređivanje rada, međusobna pomoć i povjerenje
- učitelj ne smije biti u nelagodi i neizvjesnosti
- potrebno je informirati učitelje prije opažanja i dati im instrument na uvid

Preporuke iz projekta 2

- **važan je razgovor nakon opažanja (pozitivan)**
- **potrebna je dobra priprema za razgovor**
- **razgovor poslije uvida je jednako važan kao opažanje nastave**
- **bitne su bilješke i priprema za razgovor**

Preporuke iz projekta 3

- **opažać se treba izvježbati za dobro opažanje**
- **važan je odabir kriterija, dorada i stalno poboljšanje**
- **na temelju jedne procjene ne možemo donositi opće zaključke**

Preporuke iz projekta 4

- **učenicima je jako važno da ih se vidi, čuje i razumije**
- **uključenost učenika u proces je najvažnija**
- **reakcije učenika su najbitnije**

Preporuke iz projekta 5

- dio poučavanja moglo bi zamijeniti suradničko učenje (parovi, grupe...)
- samostalnog vođenja bilježaka uglavnom nema (najčešće prepisuju)
- naučiti razvijati kritičke procese, mišljenja i osvrte

Preporuke iz projekta 6

- ponekad se prebrzo ide s obradom gradiva bez dobre prilagodbe
- potrebna je stalna procjena refleksije, razumijevanja i usvajanja ključnih pojmova
- poželjan je naglasak na pozitivnim segmentima napredovanja
- ponekad je potrebno pohvaliti trud i napredak učenika mada rezultat nije...

Preporuke iz projekta 7

- **dodatna pojašnjenja nekim učenicima su jako bitna**
- **bitni su naglasci i akcenti u obradi gradiva**
- **jako je važno završno zaključivanje**

HVALA